

έλων ἢ τῶν λιμνῶν καὶ κατὰ τὴν κατασκευὴν ὁδῶν καὶ σιδηροδρόμων πρέπει μετὰ προσοχῆς νὰ πληρῶνται ὑπὸ πετρῶν καὶ χώματος ἅπασαι αἱ μικραὶ κοιλότητες, ν' ἀποφεύγηται δ' ἀντὶ πάσης θυσίας ὁ σχηματισμὸς νέων τοιοῦτων.

Ἀπέδειξε δ' ἡ Ἐπιστήμη, ὅτι δὲν εἶνε καὶ ἀπολύτως ἀναγκαία ἡ ἐξυγίανσις ὄλων τῶν μικρῶν ἐλῶν δεδομένης τινὸς ἐκτάσεως, ἀλλ' ὅτι πρὸς καταπολέμησιν τῆς ἐλονοσίας ἀρκεῖ ἡ ἐξαφανίσις ἐκείνων μόνον, ἅτινα κεῖνται ἐντὸς ἀκτίνος χιλίων περίπου μέτρων ἀπὸ τῆς κατοικίας καὶ τῆς ἐν γένει διατριβῆς τῶν ἀνθρώπων· διότι οἱ ἀνωφελεῖς δὲν προέρχονται συνήθως ἐκ μακρῶν ἀποστάσεων, οὐδ' ἀπομακρύνονται τῶν ἐλῶν, ὧν ἔχουσι ἀνάγκην πρὸς ἐναπόθεσιν τῶν φαρῶν αὐτῶν. Ἐὰν τὰ ἔλλα ταῦτα εἴτε πληρωθῶσιν ὑπὸ χώματος καὶ πετρῶν εἴτε ξηρανθῶσι δι' ἀποχετεύσεως τοῦ ὕδατος ἢ, ὅπου τοῦτο δὲν εἶνε κατορθωτόν, ἐπιχυθῆ ἔπι τῆς ἐπιφανείας αὐτῶν συνεχῆς σιβάς ἐλαίου ἢ πετρελαίου, οἱ ἀνωφελεῖς δὲν δύνανται νὰ πολλαπλασιασθῶσιν, οἱ δὲ πυρετοὶ ἐξαφανίζονται, ἅτε ἐκλείποντος τοῦ ἀνωφελούς, τοῦ μόνου μέσου, ὅπερ συντελεῖ πρὸς μετάδοσιν αὐτῶν.

Πρὸς τὴν τοιαύτην λοιπὸν ἐξυγίανσιν δέον νὰ στρέψωσι τὴν προσοχὴν αὐτῶν οἱ μηχανικοὶ τοῦ Κράτους. Διὰ τῆς ἐργασίας δὲ ταύτης, τῆς ἐπὶ ἐπιστημονικῶν βάσεων στηριζομένης καὶ οὐχὶ ἐμπειρικῶς ἐφαρμοζομένης, μέλλει νὰ προκύψῃ ἀσφαλῶς ἡ ἀπαλλαγὴ τῆς χώρας ἀπὸ τῆς ἐλονοσίας, τοῦ προαιωνίου τούτου ἐχθροῦ, οὗτινος ἡ ἐπικράτησις ἀποτελεῖ ἐν τῶν κυριωτέρων αἰτίων τῆς σημερινῆς οἰκονομικῆς καὶ ὑγιεινῆς ἡμῶν δυσπραγίας.

Κ. Γ. ΣΑΒΒΑΣ

Καθηγητῆς τῆς Ἑπιχειρηματικῆς καὶ Μικροβιολογίας
ἐν τῷ Ἑθνικῷ Πανεπιστημίῳ

ΟΙ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ.

Ι. Εἰσαγωγή.

Ἡ Μικρὰ Ἀσία ἐκπαλαί θεωρεῖται καὶ εἶναι μία ἀπὸ τὰς σπουδαιότατας ἐστίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Διὰ τοῦτο, κατὰ τὸν καθηγητὴν κ. Καρολίδην, ὑπὸ καθόλου μὲν ἱστορικὴν ἔποψιν, ἀποτελεῖ τὴν Ἀσιατικὴν Ἑλλάδα, ἐν δὲ τῇ Μεσαιωνικῇ ἢ Βυζαντινῇ καλουμένῃ περιόδῳ τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, κατὰ τὸν αἰδιμον ἱστορικὸν Κ. Παπαρηγό-

πουλον ἀποτελεῖ τὴν Μεγάλην Ἑλλάδα τοῦ Μεσαιῶνος.

Ὡστε δικαίως ἡ Μικρὰ Ἀσία θεωρεῖται καὶ εἶναι εἰς τῶν λαμπροτέρων ἀδαμάντων τοῦ Ἑλληνικοῦ Στέμματος.

Ἄτυχῶς ἡ ἔξοχος αὕτη ἐστία τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἔνεκα περιπετειῶν καὶ λόγων ἱστορικῶν, περιέπεσεν εἰς ἀφάνειαν καὶ ἐπὶ μακροῦς αἰῶνος διατελεῖ ἐν πλήρει παρακμῇ. Τοῦτο, σπουδαίως ἐξησθένησε τὴν δύναμιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἰδίως ἐν τῷ Ἐσωτερικῷ τῆς μεγάλης ταύτης χερσονήσου, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξαφανίσῃ τὸν βαθυτάτας ῥίζας ἔχοντα ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ Ἑλληνισμὸν, ὅστις, ἅμα δοθῆ ἡ πρώτη εὐκαιρία, ἀμέσως ἀναγεννᾶται καὶ ἀναλαμβάνει πάλιν τὴν πρέπουσαν αὐτῷ θέσιν, ὡς τοῦτο ἐγένετο κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 18ου αἰῶνος, ὅτε ἤρξατο ἡ μεγάλη πνευματικὴ καὶ ἐκπαιδευτικὴ κίνησις τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ὁπότε καὶ ἡ Μικρὰ Ἀσία σημαντικώτατον ἔλαβε μέρος διὰ τῶν σχολῶν Σμύρνης, Κυδωνιῶν, Πάτμου καὶ ἄλλων πόλεων Μικρασιατικῶν.

Αὐτὸ τοῦτο βεβαίως θέλει συμβῆ καὶ σήμερον — ἐὰν ἐγκαίρως ληφθῶσι τὰ δέοντα μέτρα καὶ εἰλικρινῶς καὶ ἐπιμελῶς ἐφαρμοσθῶσι ταῦτα — ὅτε ἡ Μ. Ἀσία, χάρις εἰς τὰς προσπάθειάς τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως καὶ ἰδίως εἰς τὰς προσωπικὰς ἐνεργείας τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ νῦν Σουλτάνου, ἀναγεννᾶται ἀπὸ ὑλικῆς ἀπόψεως προικιζομένη ἀφ' ἐνὸς μὲν ὑπὸ πλήρους σιδηροδρομικοῦ δικτύου, ἀφ' ἑτέρου δι' ὑδραυλικῶν ἔργων ἀποξηράνσεως ἐλῶν καὶ ἀρδεύσεως ἀγόνων ἀγρῶν.

Οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι μετὰ πάροδον ὀλίγων 10ετηρίδων ἡ Μ. Ἀσία θέλει ἀποβῆ σπουδαιότατον κέντρον παραγωγῆς καὶ καταναλώσεως καὶ ἐπομένως σπουδαιοτάτη παλαίστρα συναγωνισμοῦ ἐπικρατήσεως τῶν πολλῶν ἐπιτοπίων ἐθνικότητων εἰς ἃς θέλουσι προστεθῆ καὶ πολλὰ ἐπίλυδες τοιαῦτα.

Ἀπέναντι τοιοῦτων ἀναμφισβήτητων προβλέψεων τὸ Ἑλληνικὸν γένος σπουδαιοτάτα ἔχει καθήκοντα· ὀφείλει πρὸ παντὸς νὰ εἶναι ἕτοιμον καὶ καλῶς παρασκευασμένον ὅπως λάβῃ μέρος εἰς τὸν ἀσφαλῶς προβλεπόμενον ἐμπορικὸν καὶ βιομηχανικὸν ἐν τοῖς πεδίοις τῆς Μ. Ἀσίας συναφθιζόμενον ἀγῶνα ἐπικρατήσεως.

Τὸ πρῶτον δὲ στάδιον τῆς ἐτοιμασίας, πρὸς διεξαγωγὴν τοῦ σοβαροῦ τούτου μεταξὺ πολλῶν φυλῶν, εἰρηνικοῦ ἀγῶνος εἶναι ἡ πλήρης γνῶσις τῆς χώρας, τῶν προσόντων καὶ μειονεκτημάτων αὐτῆς καὶ τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῶν ἠθικῶν καὶ ὑλικῶν δυνάμεων τῶν ἀνταγωνι-

στῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, καὶ τῆς πρεπούσης παρασκευῆς τούτου ὑπὸ γεωργικὴν, βιομηχανικὴν καὶ ἐμπορικὴν ἔποσιν, ὅπως ἐπιτυχῶς διεξαγάγη, κατὰ φυλῶν ἤδη καλῶς παρεσκευασμένων, βέλαιοι γιγάντιοι ἀγῶνα.

Ὁ ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ σοφὸς καθηγητὴς κύριος Μαργ. Εὐαγγελίδης, ὁ περινοῦστατος πρόεδρος τοῦ Μικρασιατικοῦ συλλόγου «Ἀνατολῆς» ὁ τοσοῦτον μετ' ἀπείρου ἀταπαρνήσεως μοχθῶν ὑπὲρ τῆς προόδου τῆς Πατρίδος του Μ. Ἀσίας ἐνδιατρώβων περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐν τῇ εἰσαγωγῇ τῇ προταχθεῖσῃ τῆς περισπουδασίτου μονογραφίας τοῦ κ. Κ. Παπαμιχαλοπούλου «Περιγηγῆσεως εἰς τὸν Πόντον» ἐν σελ. 5 γράφει τὰ ἑξῆς σύντομα μὲν ἀλλὰ λιαν σπουδαῖα, ἀποτελοῦντα πλήρες πρόγραμμα ἐνεργείας.

» Ἡ γνῶσις τῆς χώρας, τοῦ φυσικοῦ αὐτῆς πλούτου, τῶν ἀναγκῶν αὐτῆς, τῶν ἐν χρήσει μέσων, θὰ προσπορίσῃ τῇ ἐθνικῇ δραστηριότητι στάδιον εὐρύτατον καὶ τῇ Ἑλληνικῇ διανοίᾳ τρόπον πρὸς ἐκμετάλλευσιν αὐτῶν καὶ δὲν θὰ ἐγκαταλιμπάνηται ὁ οἰκεῖος πλούτος ἔρμαιον τῶν ἀλλοδαπῶν, οἷτινες ἀπειλοῦσιν οὐ μόνον νὰ ἀποκλείσωσιν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἐμπορίας, τῆς βιομηχανίας, τῶν ἐκμεταλλεύσεων τοῦ γεωλογικοῦ καὶ τοῦ ἀνεκτιμήτου ἀρχαιολογικοῦ πλούτου, ὃν ὁ χρόνος καὶ τὸ ἔδαφος φιλοστόργως διεφύλαξαν ἡμῖν μέχρι τοῦδε, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν γαιῶν, καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν οἰκιῶν ἡμῶν νὰ ἐκδιώξωσιν ἡμᾶς. Ὀλιβεροὺ δὲ παρελθόντος παραδόσεις βαθύτατα ἐγκεχαρμέναι ἐν ταῖς συνειδήσεσι δὲν ἀφίνουσι τὸν νοῦν ἐλεύθερον, ἵνα σκεφθῇ καθαρῶς καὶ κατανοήσῃ, ὅτι ἄλλοι καιροὶ ἄλλαι σκέψεις, ὅτι οἱ πρότερον ἐχθιστοὶ νῦν καὶ ἐν τῷ μέλλοντι εἰσὶν οἱ ὑπὸ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων καὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ἐθνολογικῆς κατασκευῆς ἐγγύτατα φίλοι, οἱ οἰκεῖοι, οἱ μόνου διαρκῶς σύμμαχοι, ὧν ἡ σωτηρία καὶ ὁ ὄλεθρος εἶναι καὶ ἡμῶν σωτηρία καὶ ὄλεθρος».

Τὸ πρόγραμμα τῶν μελετῶν τούτων εἶναι εὐρύτατον καὶ δυσκολώτατον ἢ ἐφαρμογὴ δὲ τῶν δεόντων γενέσθαι καὶ εὐρυτέρα καὶ δυσκολώτερα εἶναι τὰ ἔργα δὲ ταῦτα δὲν δύναται ἐπιτυχῶς νὰ διεξαχθῶσι μονομερῶς ὑπὸ ἀτόμων ἢ καὶ μικρῶν ομάδων ἀτόμων ἀπαραίτητον εἶναι νὰ μελετηθῇ καὶ καταρτισθῇ πλήρες καὶ ἐνιαῖον σχέδιον ἐνεργείας, τοῦ ὁποῦ ἢ ἐφαρμογὴ μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας πιστῶς καὶ διηνεκῶς μετ' ἀπείρου ὑπομονῆς καὶ ἐπιμονῆς νὰ ἐπιδιωχθῇ.

Ἐὰν καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην τὸ Ἑλληνικὸν γένος ἐργασθῇ ἀμεθόδως ὡς ἐπιμυθεὺς καὶ ὄχι ὡς ἀρμόζει ὡς Προμηθεὺς καὶ προσπα-

θήσῃ νὰ δεῖξῃ καὶ πάλιν τὰς δυνάμεις αὐτοῦ μόνον κατὰ τὴν ἐσχάτην ὥραν, δι' ἀνάγκων ὑστερικών κινήσεων, βεβαίως μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων δεκαετηρίδων ἢ Μικρὰ Ἀσία θὰ εἶναι διὰ παντὸς χαμένη διὰ τὸ ἑλληνικὸν γένος, μεθ' ὅλας τὰς τόσας ἱστορικὰς καὶ ἐθνολογικὰς δικαίας ἀπαιτήσεις ἅς τοῦτο ἐπ' αὐτῆς ἔχει· διότι κατ' οὐδὲν θέλει βαρύνει ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἰς τὴν πλάστιγγα τῆς ὑπεροχῆς καὶ ἐπικρατήσεως τῶν διαμαχομένων φυλῶν οὔτε ἡ ἱστορία 30 ἢ καὶ 40 ἢ καὶ 50 αἰῶνων, καθ' οὓς ἦνθει ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα, οὔτε ὁ καὶ σήμερον ἀκόμη σχετικὸς πῦκνος Ἑλληνικὸς πληθυσμός. Πάντα ταῦτα τὰ πλεονεκτήματα θέλουσιν ἐκμηδενισθῆ καὶ καταποντισθῆ ἐν τῷ, περὶ ὑπάρξεως τῶν ἐν τῇ χερσονήσῳ ταύτῃ διαμαχομένων φυλῶν, ἀγῶνι καὶ θέλει στεφθῆ ὑπὸ ἐπιτυχίας καὶ ἐπικρατήσεως ἐκεῖνη ἢ φυλῆ, ἣτις θέλει κατέλθει εἰς τὸν ἀγῶνα τελειότερον, συμφώνως ταῖς ἀπαιτήσεσι τοῦ αἰῶνος μας, παρασκευασμένη.

Ἄτυχῶς σήμερον ἢ Μικρὰ Ἀσία, διὰ τοὺς πλείστους τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν τὰ μάλιστα ἀνεπτυγμένων εἶναι τελείως Terra ingonita. Τὰ παράλια κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον εἶναι γνωστὰ ἀλλὰ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ καὶ τὴν μεγάλην ἰσχὴν τῆς ἔκτενους ταύτης χερσονήσου εἶναι τελείως ἀγνωστον ὑπὸ πᾶσαν μὲν ἔποσιν ἀλλ' ἰδίως ἀπὸ παραγωγικῆς ἐπόψεως.

Καὶ ὅμως ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία εἶναι τόσον εὐρεῖα (περίπου 2 ἑκατομ. □ χιλιομ. μετὰ τῆς Συρίας καὶ τῶν περίεξ χωρῶν Ἀρμενίας, Μεσοποταμίας, κτλ.) καὶ τόσον εὐφορος καὶ τόσον πλουσία εἰς μεταλλεῖα, καὶ εἶναι προικισμένη μὲ τόσῃ ποικιλίαν ὑγειεστάτου κλίματος, ὥστε ἠδύνατο καὶ τάχιστα θὰ καταστῇ κέντρον μεγίστης παραγωγῆς, δυνάμενον ἐπιτυχῶς νὰ συναγωνισθῇ πρὸς τὴν παρακειμένην πλουσίαν καὶ εὐδαίμονα χώραν τοῦ Νείλου.

Διὰ ταῦτα, θεωροῦντες ἀναγκαῖαν καὶ τὴν παρ' ἡμῖν μελέτην τῶν πρὸς τὴν παραγωγὴν τῆς Μ. Ἀσίας σχετιζομένων ζητημάτων, δημοσιεύομεν ἐνταῦθα σημειώσεις τινὰς περὶ τῶν σιδηροδρόμων τῆς μεγάλης ταύτης Χερσονήσου, ἐλπίζοντες ὅτι θέλομεν δώσει ἀφορμὴν εἰς ἄλλους τελειότερον νὰ πραγματευθῶσι τὰ ζητήματα ταῦτα, ἰδίως νὰ δώσωμεν ἀφορμὴν εἰς τοὺς τὰς τύχας τοῦ ἡμετέρου γένους διαχειριζομένους νὰ μελετήσωσι ἐκ τοῦ σύγγενος τὰ ζητήματα οὐ μόνον τῆς συντήσεως ἀλλ' ἰδίᾳ τῆς παραγωγῆς τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς ἐν Μ. Ἀσίᾳ. Ἐκ τοιούτων μελετῶν καὶ ἐκ τῆς σύγγενος γνωριμίας τῆς χώρας ταύτης θὰ εἰσῆγγοτο πρὸς τούτοις, εἰς τὴν κοινὴν συνειδήσιν καθαρω-

τέρα γνώσις τῶν Ἀνατολικῶν πραγμάτων, σαφέστεραι ἀντιλήψεις τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ φυλετικῶν, θρησκευτικῶν, κοινωνικῶν, ἐμπορικῶν, βιομηχανικῶν καὶ ἄλλων πλουτολογικῶν σχέσεων. Πρὸς δὲ ἡ ἀκριβὴς ἐθνολογικὴ γνώσις τῆς Μ. Ἀσίας δὲν θὰ ἐπέτρεπε νὰ πλανώμεθα καὶ νὰ πλανῶμεν καὶ τοὺς ἄλλους ἐν ταῖς σκέψεσι καὶ ἀποφάσεσιν ἡμῶν (Μ. Εὐ-αγγελ.).

Πρὸς τούτοις δὲ ἡ ἀκριβὴς γνώσις τῆς Μ. Ἀσίας θέλει ἀνοίξει μέγα στάδιον εἰς τὴν ἐν γένει ἑλληνικὴν δραστηριότητα καὶ τὰ ἑλληνικὰ κεφάλαια.

II. Ἐκτασις λειτουργουσῶν ἐν Μ. Ἀσίᾳ σιδηροδρομικῶν γραμμῶν ἐν γένει.

Αἱ σήμερον λειτουργοῦσαι ἐν Μ. Ἀσίᾳ σιδηρ. γραμμαὶ ἔχουσιν ὀλικὸν μῆκος 2359 χιλ./μτ. καὶ ἀνήκουσιν εἰς ἕξ ἑταιρίας ὡς ἑξῆς, κατὰ σειρὰν τῆς σπουδαιότητος αὐτῶν :

I. Ἡ Ἐταιρία Σιδ. Ἀνατολῆς ἐκμεταλλεύεται 1020 χιλ. — Ἡ γραμμὴ αὕτη διαιρεῖται εἰς τρία τμήματα ἦτοι

Τμήμα ἀπὸ Χαϊδάρ-Πασσά εἰς Ἔσκι-Σεῆρ	χιλ.	317
Τμήμα ἀπὸ Ἔσκι-Σεῆρ εἰς Ἄγκυραν »		273
» » » » Ἰκόνιον . »		430

Τὸ ὅλον γραμμῆς Σιδ. Ἀνατολῆς » 1020

II. Ἡ ἑταιρία Σμύρνης-Κασσαμβά μετὰ προεκάσσει ἐκμεταλλεύεται ἐν ὄλῳ 516 χιλ. ὡς ἑξῆς :

Τμήμα Σμύρνης-Μαγνησίας	χιλ.	66
» Μαγνησίας-Σόμα »		92
» » » Ἄλασεῖρ »		103
» Ἄλασεῖρ-Ἀφ. Καρὰ Χισάρ »		251
» προέκτασις Βουρνόβα . . . »		4
Τὸ ὅλον »		516

III. Ἡ Ἐταιρία Σμύρνης-Ἀϊδινίου ἐκμεταλλεύεται ἐν ὄλῳ 513,3 χιλ. ὡς ἑξῆς ;

Τμήμα Σμύρνης-Ἀϊδινίου	χιλ.	130
» Ἀϊδίν-Σαράκιοι »		101
» Σαράκιοι-Δινὲρ »		145,5
» ἕξ διακλαδώσεις »		138,8
Τὸ ὅλον »		513,3

IV. Σιδηρόδρομος Βαγδάτης. — Τῆς μεγάλης καὶ ἀπὸ Διεθνούς ἐπόψεως σπουδαίας ταύτης γραμμῆς, ἣτις θὰ ἔχει ἐν ὄλῳ ἕκτασιν μείζονα τῶν 1500 χιλ. μόνον τὸ αὐτὸν τμήμα ἀπὸ Ἰσονίου (Κοπία) διὰ Καραμὰν εἰς Βουλγουρλοῦ ἐκτάσεως χιλ. 200 λειτουργεῖ

V. Ἡ μικρὰ γραμμὴ Μερσύνης εἰς Ἄδανα μῆκος 67 χιλ. καὶ

VI. Ἡ ἔτι μικροτέρα γραμμὴ Μουδανιῶν. — Προϋστας μῆκος 41 χιλ.

Εἰς τὰς σιδηροδρομικὰς ταύτας ὅμως γραμμάς τῆς κυρίως Μ. Ἀσίας δέον νὰ προσθῶμεν καὶ τὰς ἀκολουθούσας γραμμάς τῆς Συρίας καὶ τουρκικῆς Ἀραβίας διότι αἱ χώραι αὗται ἀμοιβαίως συμπληροῦσιν ἀπὸ ἐμπορικῆς ἐπόψεως, ἡ μία τὴν ἄλλην

Αἱ σπουδαιότεραι ἐν ἐκμεταλλεύσει γραμμαὶ τῆς Συρίας καὶ τουρκ. Ἀραβίας εἶναι αἱ ἑξῆς : 1^{ον} Ἡ γραμμὴ Beyrouth-Damas-

Hauran-Hama	χιλ.	446
2 ^{ον} Ἡ γραμμὴ Ἰάφας-Ἱεροσόλυμα »		86
3 ^{ον} » » Caifa-Déra »		140
4 ^{ον} » » (ἐν ἐκμεταλλεύσει) τῆς Χεζὰξ ἣτις τάχιστα θὰ ἔχη μῆκος ἄνω τῶν 1500 χιλ. »		600
Τὸ ὅλον »		1272

Ἐν τῇ τουρκικῇ Ἀρμενίᾳ καὶ τῇ Μεσοποταμίᾳ δὲν ὑπάρχουσιν εἰσέτι σιδηροδρομοί.

Ὡστε ἡ ἕκτασις τῶν σήμερον ἐν ἐκμεταλλεύσει σιδηροδρομικῶν γραμμῶν τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας ἀνέρχεται ἐν ὄλῳ εἰς χιλ. 3631.

Κατὰ τοὺς ἀκριβεστέρους ὑπολογισμοὺς ἡ ὀλικὴ ἐπιφάνεια τῆς ἡπειρωτικῆς Μ. Ἀσίας ἀνέρχεται εἰς 535.000 \square χιλ. ὁ δὲ πληθυσμὸς τῶν 8 Βυλαττιῶν καὶ 3 ἀνεξαρτήτων σαντζακίων τῶν ἀποτελούντων τὴν ἡπειρωτικὴν Μ. Ἀσίαν ἀνέρχεται εἰς 9.000.000.

Σχετίζοντες τὰ διδόμενα ταῦτα πρὸς τὴν ἐκ χιλ. 2359 ἕκτασιν τῶν σιδηροδρόμων τῆς Μ. Ἀσίας εὐρίσκομεν ὅτι ἐν τῇ χερσονήσῳ ταύτῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος ὑπάρχουσι 4,5 τρχ. μέτρα σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἀνὰ \square χιλ. ἐπιφανείας καὶ ὅτι διὰ 1000 κατοίκους ἀναλογοῦσι 262 μετρ. σιδηροδρ. γραμμῆς.

Ἐὰν ὅμως ὑπολογίσωμεν τὸ μῆκος τῶν ὑπαρχουσῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν (\square χιλ. 360.000) καὶ τὸν πληθυσμὸν (5.470.000) τῶν ἐξυπηρετούμενων Βιλαετίων εὐρίσκομεν ὅτι ἡ κατὰ \square χιλ. ἐπιφανείας ἕκτασις τῶν σιδηρ. γραμμῶν εἶνε μετρ. 7, διὰ 1000 δὲ κατοίκους ὑπάρχουσι 430 μέτρα σιδηροδρόμου.

Βεβαίως αἱ σχέσεις αὗται εἶνε μικρόταται, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τάχιστα θὰ συμπληρωθῶσιν αἱ ὑπάρχουσαι γραμμαὶ καὶ θὰ ληφθῶσιν καὶ ἤδη λαμβάνονται — ὡς ἐν τοῖς ἐπομένοις θέλομεν ἀναφέρει — τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, ὅπως τάχιστα πικνωθῇ ὁ πληθυσμὸς τῆς εὐφόρου ταύτης χερσονήσου.

(Ἔπεται συνέχεια)